

Spis treści

Wprowadzenie (<i>Agnieszka Gromkowska-Melosik, Zbyszko Melosik</i>)	IX
---	----

Przedmowa	1
-----------------	---

CZĘŚĆ I

KOBIETY I MĘŻCZYŹNI: NA CZYM POLEGA RÓŻNICA?

Rozdział 1. Studia nad płcią kulturową: przegląd stanu wiedzy	7
--	---

Socjologiczne perspektywy w badaniach nad płcią kulturową	9
---	---

Funkcjonalizm strukturalny	10
----------------------------------	----

Rewolucja paradygmatyczna	14
---------------------------------	----

Feministyczna socjologia płci kulturowej	16
--	----

Feminizm w perspektywie historycznej	21
--	----

„Pierwsza fala” feminizmu	21
---------------------------------	----

„Druga fala” feminizmu	29
------------------------------	----

Feminizm współczesny	33
----------------------------	----

Przyszłość feminizmu: kobiety młode i kobiety kolorowe	40
--	----

Perspektywa, z jakiej napisany jest ten tekst	43
---	----

Słowa kluczowe	44
----------------------	----

Proponowane lektury	45
---------------------------	----

Rozdział 2. Biologia, płeć biologiczna i płeć kulturowa. Wzajemne wpływy natury i środowiska	47
---	----

Chromosomy płciowe i różnicowanie płciowe	49
---	----

Nieprawidłowości chromosomowe a płeć kulturowa	52
--	----

Hormony okresu prenatalnego a płeć kulturowa	55
--	----

Dwoistość genitalna: czego może nas nauczyć o płci kulturowej?	59
--	----

Argumenty na rzecz istnienia męskich i żeńskich mózgów	61
--	----

Moje hormony są odpowiedzialne za moje zachowanie	65
---	----

Testosteron a płeć kulturowa	67
------------------------------------	----

Kobiety, hormony i zachowanie	69
-------------------------------------	----

Interakcje między biologią i kulturą	75
--	----

Słowa kluczowe	77
----------------------	----

Proponowane lektury	77
---------------------------	----

Rozdział 3. Przodkowie i sąsiedzi. Społeczne konstrukcje płci kulturowej w innych epokach i społeczeństwach	79
--	----

Kości i kamienie: dane archeologiczne	80
---	----

Nasi krewni z rzędu naczelnych	86
--------------------------------------	----

Kobiety i mężczyźni w innych społeczeństwach: czy zachodnie konstrukcje płci kulturowej mają charakter uniwersalny?	89
---	----

Płeć kulturowa we współczesnych społeczeństwach koczowniczych	90
---	----

Wielorakie płcie kulturowe	94
----------------------------------	----

Płeć kulturowa, ewolucja, kultura	97
Słowa kluczowe	98
Proponowane lektury	99

CZĘŚĆ II

POZNAWANIE SWOJEGO MIEJSCA W SPOŁECZEŃSTWIE

Rozdział 4. Socjalizacja płciowa we wczesnym dzieciństwie	103
W jaki sposób dzieci uczą się płci kulturowej?	104
Teorie psychoanalityczne	105
Teorie społecznego uczenia się	110
Teorie rozwoju poznawczego	112
Stawanie się kobietami lub mężczyznami	118
Interakcje między rodzicami a dziećmi	123
Zabawki i socjalizacja płciowa	127
Wizerunki płci w literaturze dla dzieci	131
Wczesna socjalizacja ze strony grupy rówieśniczej	134
Dziecko do wieku 5 lat	135
Słowa kluczowe	135
Proponowane lektury	136
Rozdział 5. Szkoły i płeć kulturowa	138
Historyczne konteksty edukacji kobiet i mężczyzn	139
Edukacja kobiet i mężczyzn w XX w.	143
Kształcenie dziewcząt i chłopców: szkoły podstawowe	147
Edukacja nastoletnich dziewcząt i chłopców: szkoły średnie	157
Nauczanie kobiet i mężczyzn: college'e i uniwersytety	165
Kobiety jako pracownicy naukowcy i zarządcy instytucji szkolnictwa wyższego: wciąż zbyt mało	174
Molestowanie seksualne	179
Tworzenie bardziej pozytywnego środowiska uczenia się	184
Płeć kulturowa, edukacja i upodmiotowienie	190
Słowa kluczowe	191
Proponowane lektury	192
Rozdział 6. Język i mass media: znaczące płaszczyzny komunikacji	193
Seksizm i język: co kryje się w słowach?	194
Czy kobiety i mężczyźni mówią odmiennymi językami?	200
Płeć kulturowa i mass media	203
Słowo pisane: przekazy dotyczące płci kulturowej w czasopiśmie i gazetach	205
Telewizja: wszechobecny medialny czynnik socjalizacji	216
Przekazy dotyczące płci w reklamach – czy seksizm dobrze się sprzedaje?	222
Wizerunki kobiecości i męskości w mediach: jakie są ich konsekwencje?	227
Język i media jako czynniki kształtujące płeć kulturową	231
Słowa kluczowe	232
Proponowane lektury	233

CZĘŚĆ III

SPOŁECZNE UTRZYMYWANIE PORZĄDKU

Rozdział 7. Płeć kulturowa i związki intymne	237
Socjologia konstruuje rodzinę	239

Analiza funkcjonalnej interpretacji rodziny	241
Współczesne rodziny: różnorodność i zmiana	242
Seksualność, orientacja seksualna i wolność reprodukcyjna	245
Formy seksualności	247
Wolność reprodukcyjna	249
Różnorodność związków intymnych	258
Małżeństwa heteroseksualne	258
Rodziny niepełne	267
Osoby samotne i rodzinne związki partnerskie	275
Przemoc w rodzinach i związkach intymnych	284
Wykorzystywanie partnera w związkach heteroseksualnych	285
Wykorzystywanie partnera w związkach gejowskich i lesbijskich	289
Wykorzystywanie dzieci	290
Wykorzystywanie osób starszych	293
Rodziny i inne formy życia intymnego: ponowna konfrontacja ideału z rzeczywistością	294
Słowa kluczowe	295
Proponowane lektury	296
Rozdział 8. Płeć, zatrudnienie i sektor ekonomiczny	297
Kobiety i mężczyźni na amerykańskim rynku pracy: perspektywa historyczna	298
Segregacja płciowa w strukturze zawodowej	304
Konsekwencje płciowej segregacji struktury zawodowej	312
Molestowanie seksualne w miejscu pracy	316
Nierówne zarobki kobiet i mężczyzn	320
Różnice w dochodach, ubóstwo i polityka społeczna rządu	323
Różnica w uzyskiwanych zarobkach – analiza kategorii	329
Praca zawodowa: ideologia i rola prawa	340
Działanie stereotypów płciowych	340
Prawodawstwo na rzecz równości w miejscu pracy	346
Wzajemne relacje między światem domu a światem pracy	353
Słowa kluczowe	354
Proponowane lektury	356
Rozdział 9. Płeć, przestępczość i system sprawiedliwości	357
Kobiety i mężczyźni jako przestępcy	359
Sprawiedliwość dla wszystkich?	368
Wymierzanie sprawiedliwości	368
Czy kary są odpowiednie w stosunku do popełnionych przestępstw?	377
Płeć kulturowa a resocjalizacja	384
Wiktymizacja kryminalna: płeć, władza i przemoc	390
Gwałt	394
Pornografia	403
Zinstytucjonalizowana przemoc wobec kobiet. Obyczaj czy zbrodnia?	406
Władza, zbrodnia i sprawiedliwość	414
Słowa kluczowe	414
Proponowane lektury	415
Rozdział 10. Płeć kulturowa, polityka, rząd i armia	416
Różnica płciowa (<i>gender gap</i>): postawy i działania polityczne	418
Płeć kulturowa i działania polityczne	424
Płeć kulturowa a obejmowanie stanowisk publicznych	426
Kobiety i mężczyźni w rządach stanowych i lokalnych	434
Kobiety i mężczyźni w rządzie federalnym	436

Kobiety i mężczyźni w wojsku	444
Polityka płci kulturowej	457
Słowa kluczowe	458
Proponowane lektury	458
Rozdział 11. Płeć kulturowa i życie duchowe	460
Płeć kulturowa a religia	462
Boginie i czarownice	465
Tradycyjne nauczania religijne w kwestii płci kulturowej	471
Judaizm	472
Chrześcijaństwo	480
Islam	488
Religia, polityka i zmiana społeczna	494
Fundamentalizm chrześcijański a polityka płciowa i seksualna	494
Religia, opór i wyzwolenie	496
Wyzwanie dla patriarchy religijnej: duchowość feministyczna	498
Słowa kluczowe	504
Proponowane lektury	504
Rozdział 12. Płeć kulturowa i zdrowie	506
Płeć a umieralność	508
Choroby serca	512
Rak	517
Zagrożenia dla zdrowia mężczyzn i kobiet w miejscu pracy	518
Inne przyczyny zgonów	521
Syndrom nabytego braku odporności (AIDS)	523
Podatność kobiet i mężczyzn na choroby	525
Seksizm w opiece zdrowotnej	528
Patriarchalna hierarchia w systemie opieki zdrowotnej	535
Feministyczna opieka zdrowotna	540
Płeć kulturowa, sport i ćwiczenia	542
Polityka dotycząca zdrowia psychicznego a choroby psychiczne	548
Podwójne standardy zdrowia psychicznego	550
Seksizm a placówki leczące choroby psychiczne	572
Terapia feministyczna	575
W kierunku zdrowej przyszłości	576
Słowa kluczowe	577
Proponowane lektury	578
Słowniczek	580
Bibliografia	587
Indeks osób	667
Indeks rzeczowy	682
Spis tabel	689
Spis ramek	691
Spis rysunków	692